

IV. NOTY O KSIĄŻKACH

DOI: 10.17951/et.2019.31.345

Autorzy not: **AB** – Agata Bielak, **AH** – Anastazja Huzovska, **AK** – Alicja Kielczewska, **AKa** – Anna Kaczan, **AKi** – Aneta Kisiel, **AKu** – Anna Kurkiewicz, **AZ** – Aleksandra Zuba, **BK** – Bartosz Kumor, **BMP** – Beata Maksymiuk-Pacek, **DK** – Dawid Kobylański, **FK** – Filip Kozłowski, **KS** – Karolina Stefaniak, **MJ** – Marta Juszczyk, **MS** – Morena Sztuce vel Stuzmania, **NK** – Natalia Kuchno, **WB** – Weronika Bodak.

***Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, t. 2, EUROPA, red. Wojciech Chlebda, Lublin–Opole: Wydawnictwo UMCS, 2018, 525 s.**

Drugi tom *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów*, poświęcony konceptowi EUROPA, rozpoczyna tekst Jerzego Bartmińskiego, w którym redaktor *Leksykonu* omawia jego koncepcję, zawartość i przeznaczenie. Poza szkicem J. Bartmińskiego we wstępnej części książki znalazł się również artykuł autorstwa Wojciecha Chlebdy (redaktora tomu *Europa*) pn. *EUROPA w trzynastu obrazach*. Następnie zostały zaprezentowane koncepty EUROPY funkcjonujące: w starożytnej Grecji (K. Korus), w nowogreckim językowym obrazie świata (I. Genew-Puhalewa, A. Ioannidou), w świadomości Litwinów (M. Smetona), w języku polskim i tekstach polskich dyskursów publicznych (J. Bartmiński, W. Chlebda), w rosyjskim językowym obrazie świata (O. Frolova), w ukraińskim dyskursie społeczno-politycznym (G. Javors’ka), w językowo-kulturowym obrazie świata Białorusinów (I. Lappo), w bułgarskim językowo-kulturowym obrazie świata (N. Długosz), w serbskim języku i kulturze (M. Dukić), we współczesnej Chorwacji (M. Czerwiński), w języku niemieckim (D. Zawadzka-Koch), wśród amerykańskich studentów i w amerykańskich czasopismach (B. Tieszen), w chińskiej (mandaryńskiej) przestrzeni językowo-kulturowej (M. Gianninoto). [BMP]

***Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, t. 4, WOLNOŚĆ, red. Maciej Abramowicz, Jerzy Bartmiński, Lublin–Warszawa: Wydawnictwo UMCS, 2019, 620 s.**

Czwarty tom *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów* pt. *WOLNOŚĆ* otwiera wstęp Jerzego Bartmińskiego dotyczący koncepcji i zawartości leksykonu, zasad, na jakich się opiera oraz do kogo jest adresowany. Artykuł wprowadzający, autorstwa Jerzego Bartmińskiego i Macieja Abramowicza, jest poświęcony wolności jako sztandarowej idei kultury europejskiej. Ponadto, tom zawiera 14 opisów konceptu WOLNOŚĆ: w najstarszej kulturze indyjskiej (Joanna Jurewicz), w antycznej kulturze greckiej (Kazimierz Korus) oraz w językach: litewskim (Irena Smetonienė), polskim (Jerzy Bartmiński, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska), czeskim (Irena Vaňková, Veronika Vodrážková), rosyjskim (Valentina Kulpina), białoruskim (Elena Rudenko), ukraińskim (Julia Pyśmenna), bułgarskim (Kalina Micheva-Peycheva), serbskim (Rajna Dragičević), chorwackim (Amir Kapetanović, Irena Miloš), niemieckim (Jolanta Janoszcyk), francuskim (Maciej Abramowicz), angielskim (Agnieszka Gicala). Zbiór zamykają noty o autorach. [AB]

***Słownik stereotypów i symboli ludowych, koncepcja całości i red. Jerzy Bartmiński, zastępca red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, t. 2, Rośliny, cz. 2, Warzywa, przyprawy, rośliny przemysłowe*, Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2018, 531 s.**

Słownik stereotypów i symboli ludowych jest, jak pisał jego pomysłodawca, próbą rekonstrukcji tradycyjnego obrazu świata i człowieka dokonaną metodami etnolingwistyki i folklorystyki. Pierwszy tom *Słownika* (zeszyt próbny ukazał się w r. 1980 we Wrocławiu jako *Słownik ludowych stereotypów językowych*) pt. *Kosmos* składa się z czterech części: cz. 1, *Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie* (1996), cz. 2, *Ziemia, woda, podziemie* (1999), cz. 3, *Meteorologia* (2012), cz. 4, *Świat, światło, metale* (2012). W roku 2017 został opublikowany pierwszy zeszyt tomu 2. *Rośliny* pt. *Zboża*; zeszyt drugi tego tomu, wydany w 2018 roku, poświęcono warzywom, przyprawom i roślinom przemysłowym. Autorami haseł w prezentowanej części są: Jerzy Bartmiński, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Agata Bielak, Ewa Hrycina, Anna Kaczan, Monika Łaszkiwicz, Katarzyna Prorok i Joanna Szadura. Artykuły hasłowe publikowane w tej części słownika to: *groch* (z podhasłami: *grochowiny, grochowy wieniec/wianek*), *fasola, bób, kapusta* (z podhasłem *kiszenie kapusty*), *sałata, dynia, ogórek, kartofel* (z podhasłami: *nać kartoflana, sadzenie, kopanie kartofli, potrawy i napoje z kartofli*), *brukiew, rzepa, burak* (*ćwikłowy, cukrowy, pastewny*), *marchew, pietruszka, pasternak, chrzan, czosnek, cebula i szczypior*. W polu „przyprawy” zawarto 7 haseł: *czarnuszkę, gorczycę, kminek, koper, majeranek* (z podhasłem: *wianek z majeranku*), *pieprz i szafran*; w polu „rośliny przemysłowe” zaprezentowano: *len* (podhasła: *obróbka lnu, siemię lniane, nić lniana, bicz lniany*), *konopie* (podhasła: *obróbka konopi, siemię konopne, nić konopna, bicz konopny, powróż/sznur konopny, pakuty, siemieniec, siemieniatkę, rzepak, słonecznik, chmiel i tytoń* (z podhasłem: *tabaka*). Artykuły hasłowe są wieloaspektowe, oparte na tych samych zasadach, co wcześniejsze części *Słownika*. [AKa]

Słownik gwary i kultury Kujaw, t. 1, red. Zofia Sawaniewska-Mochowa, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2017, 335 s.

Słownik zawiera zbiór leksemów z gwary i kultury Kujaw – regionu rozumianego w granicach historycznych. Tom ten (pierwszy z trzech) obejmuje 1450 haseł w układzie alfabetycznym, nad którymi prace prowadzili: Anna Paluszak-Bronka, Zofia Sawaniewska-Mochowa, Mirosława Wronkowska-Dimitrowa, Krzysztof Kołotka oraz Włodzimierz Moch. Słownik ma na celu wypełnienie luki w badaniach nad leksyką kujawską, która nadal wymaga rzetelnego opracowania. W słowniku opisuje się zjawiska kulturowe i przedstawia sposób widzenia i interpretowania świata przez mieszkańców Kujaw, dzięki czemu publikowany zbiór stanowi również zapis idei regionalizmu w świecie szybko postępującej globalizacji. Słownik został opracowany z myślą o samych Kujawiakach – w celu uświadomienia im w sposób przystępny bogactwa własnej kultury odzwierciedlanej w języku. [MJ]

Słownik gwar małopolskich, t. 1–2, red. Jadwiga Wronicz, Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN, 2016, 206 s. + 178 s.

Tom pierwszy obejmuje hasła od A do Ó, drugi – od P do Ż. Przy ich opracowaniu wykorzystano materiały zgromadzone podczas pracy nad *Małym słownikiem gwar polskich* (Kraków 2009). We wstępie zostały omówione zasady doboru haseł, a następnie ich budowa

oraz sposób zapisu cytatów poświadczających użycie słowa. Słownik zawiera całe spektrum języka małopolskiego – głównie nazwy przedmiotów i czynności. [BK]

***Dziedzictwo kulinarne w kontekstach tradycyjnych i współczesnych*, red. Jan Adamowski, Mariola Tymochowicz, Lublin: Muzeum Lubelskie, 2018, 256 s.**

Tradycyjne pożywienie może być dziś traktowane jako dziedzictwo zarówno lokalne, jak i regionalne czy narodowe. Publikacja daje wgląd w to, jaką wartość pragmatyczną, społeczną i kulturową miało jedzenie oraz jak wyglądały przemiany w sferze kultury kulinarnej. Autorzy artykułów starali się też pokazać różne funkcje (w tym symboliczne) wykorzystywanych pokarmów. Teksty wchodzące w skład publikacji zostały usystematyzowane w działach: dziedzictwo i kulturowe uwarunkowania pożywienia, kuchnia w perspektywie historycznej, pożywienie w kontekstach regionalnych i narodowych oraz składniki i produkty. [DK]

***Multimodalność komunikacji*, red. Justyna Winiarska, Aneta Załazińska, Kraków: Księgarnia Akademicka, 2018, 136 s.**

Książka jest pierwszym tomem nowej serii „Obrazowanie w komunikacji”, powstałej na Uniwersytecie Jagiellońskim. W pracy jako podstawę metodologiczną przyjęto językoznawstwo kognitywne, które przekraczając granice dyscyplin, umożliwia analizę wielu aspektów komunikacji jednocześnie. Artykuł wstępny, autorstwa redaktorek tomu, wyjaśnia, jak Langackerowska koncepcja obrazowania może być pomocna językoznawcom w analizach procesu komunikowania. Tekst Ewy Jarmołowicz-Nowikow zawiera wyniki badań dotyczących różnic między użyciem gestów emblematycznych przez uczniów polskich i niemieckich na terenach przygranicznych. Beata Drabik, która zastosowała w analizach teorię kognitywnych schematów wyobraźniowych, przedstawia interpretacje teologiczne i kulturowe gestu kreślenia krzyża. Gestyczność jest także tematem tekstu Jolanty Antas i Soni Gembalczyk, analizujących powszechną postawę przeczenia i sposoby negacji, które towarzyszą mowie. Poprzez prezentację multimodalnych form negocjowania próbują odnaleźć źródła związane z potrzebą uzewnętrzniania stanów mentalnych. Kwestie multimodalności zostały podjęte także w artykule Izabeli Kraśnickiej-Wilk na temat relacji łączącej gest podania ręki i powstały od niego frazeologizm. Marta Korendo i Zdzisława Orłowska-Popek prezentują, jak dzieci z zespołem Aspergera odbierają komunikaty – trudności w porozumiewaniu się dzieci z otoczeniem wiążą z innym sposobem odbierania bodźców. Porównanie wizji świata ludzi zdrowych i cierpiących na zespół Aspergera jest dowodem, że język może być miernikiem różnic w widzeniu rzeczywistości. Tekst Anny Chudzik traktuje o homonimii nazw własnych w żartach obrazkowych. Dzięki wykorzystaniu koncepcji znaczenia opartego na podobieństwie rodzinnym, autorka wykazuje, że rozumienie tego typu żartów wymaga dostrzeżenia niespójności między tekstem a obrazem. [AKi]

***Niematerialne dziedzictwo kulturowe. Doświadczenia w ochronie krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Chin. 10-lecie wejścia w życie Konwencji UNESCO z 2003 roku w perspektywie zrównoważonego rozwoju*, red. Hanna Schreiber, Warszawa: Narodowy Instytut Dziedzictwa, 2017, 508 s.**

Część pierwsza dotyczy ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego (NDK) w Chorwacji, Łotwie, na Litwie oraz na Węgrzech, druga – Republiki Czeskiej, Esto-

nii, Albanii, Republiki Macedonii, Republiki Serbii, Bośni i Hercegowiny oraz Słowacji. W części trzeciej autorzy podejmują problematykę budowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego – można tu spotkać się z nietypowymi przykładami NDK, np. tradycja wesela w Galiczniku, która jest „skomercjalizowanym wiejskim obrzędem zaślubin”, kiedyś stanowiącym część zwykłego życia codziennego, a teraz będącym corocznym przedstawieniem, stanowiącym symbol narodowy zachodniej Macedonii, albo też koncepcja „świętości świata” uważana w nowoczesnym świecie za element NDK. Autorzy zwracają też swoją uwagę na problem definicji NDK, a także kontrowersje, co do niego należy. [AH]

Słownictwo i kultura gminy Wiśniowa, Wiśniowa: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, 2018, 277 s.

Publikacja ma na celu udokumentowanie gwary mieszkańców gminy Wiśniowa oraz obyczajów występujących w tej części Polski. Wstęp zawiera wykaz badanych miejscowości oraz podstawowe informacje o gwarze wiśniowskiej. Pierwszą częścią publikacji jest słownik uwzględniający specyficzne dla mieszkańców tego terenu zwroty, obok których występują transkrypcje tekstów gwarowych oraz rysunki Moniki Kowal, przedstawiające przedmioty użytkowe. W drugiej części znajdują się opisane przez Joannę Bartnowicz, Klaudję Oracz, Monikę Brytan i Anetę Kołodziejczyk zwyczaje, obrzędy praktykowane w gminie oraz wierzenia z nimi związane, a także wydarzenia związane z tym miejscem. Trzecia część publikacji to transkrypcje tekstów gwarowych na temat różnych wydarzeń, spożywanych pokarmów oraz życia codziennego. [AKu]

Tradycja dla współczesności. Ciągłość i zmiana, t. 12, Kultura jako komunikacja, red. Małgorzata Dziekanowska, Marta Wójcicka, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2018, 177 s.

Autorzy artykułów zawartych w tym tomie przedstawiają różne aspekty tradycji oraz jej wpływ na współczesność, skupiając się na złożonych relacjach między kulturą a komunikacją. Publikacja została podzielona na trzy części: *Komunikacja i kultura, Komunikacja i przekaz* oraz *Komunikacja w języku i dyskursie*. W części pierwszej odnajdujemy naukową refleksję nad komunikacją symboliczną i somatyczną, a także komunikacją werbalną i niewerbalną. Część druga zawiera rozważania badaczy analizujących zależności między kulturą i przekazem. Przedmiotem badań są tu: teksty kultury oraz dziedzictwo kultury niematerialnej, komunikujące i przekazujące obrazy przeszłości. Analizie został poddany współczesny film historyczny, przekaz w amatorskim teatrze ludowym, a także mechanizm „ocalenia permanentnego” w kulturze. Na część trzecią składają się studia dotyczące komunikowania medialnego i językowego. Przedmiotem zainteresowania badaczy stało się pojęcie konotacji i jej wpływ na konstruowanie rzeczywistości medialnej, a także dyskursy medialne. Dyskurs telewizyjny został przeanalizowany na przykładzie transmisji mszy świętej. W rozważaniach dotyczących dyskursu potocznego za przykład posłużyły wypowiedzi dzieci, natomiast autor artykułu dotyczącego dyskursu prasowego skupił się na dyskusji wokół aksjologii leksemu *gender*. [KS]

Justyna Górską-Streicher, Od obrzędu do widowiska ludowego. Zwyczaje regionu radomskiego, Radom: Muzeum Wsi Radomskiej, 2015, 287 s.

Autorka ukazuje różne aspekty życia dawnej wsi. Podaje informacje dotyczące historii i zwyczajów regionu radomskiego. Ważną częścią są zapisy ustnych świadectw mieszkańców tego terenu, gromadzone od 40 lat przez Muzeum Wsi Radomskiej. Podstawę

opracowania stanowiły także *Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego*. Ukazana została dynamika zmian zachodzących w zwyczajach i obchodach świąt w regionie radomskim. W książce nie tylko opisano dawną obrzędowość, ale też ukazano jej pochodzenie i historię, powiązanie z poszczególnymi etapami życia człowieka. Opisy te dotyczą m.in. czasu ciąży i porodu, potraw (sprawdzone przepisy niektórych gospodyń) oraz zwyczajów agrarnych. W opowieściach odzwierciedlają się moralne i etyczne zasady mieszkańców wsi, ich światopogląd i sposób rozumienia świata. [AZ]

Karol Daniel Kadłubiec, *Śpiwyo Anna Chybidziuruowa a jeji sómsiedzi*, Bystřice: Ducatus Teschinensis, 2018, 687 s.

Autor podjął się stworzenia publikacji poświęconej repertuarowi pieśni ludowych mieszkańców południowej części Ziemi Cieszyńskiej pochodzących z miejscowości: Bukowiec, Hryczawa, Piosek, Mosty, Łomna Górna, Łomna Dolna, Boconowice, Jabłonków, Nawsie, Gródek, Milików, Koszarzyska, Nydek. Znaczną część pracy poświęcono Annie Chybidziuruowej. Publikacja ma charakter popularnonaukowy, jej celem jest upowszechnianie pieśni ludowej. Autor w części interpretacyjnej skupił się na warstwie tekstowej. Zestawił warianty pieśni, które zostały opatrzone zapisem nutowym wykonanym przez Magdalenę Szyndler. Badacz przywołał definicję folkloru autentycznego oraz scharakteryzował jabłonkowską gwarę artystyczną, występujące w niej neologizmy, archaizmy, zapożyczenia stanowiące odstępstwo od zwyczajowych form gwarowych. Kadłubiec opisał również poetykę pieśni ludowych, gatunki i ich uwarunkowania, indywidualne style wykonawcze. Wyróżnił pieśni afabularne i fabularne. Zbiór utworów jest pokłosiem działalności Sekcji Folklorystycznej Związku Kulturalno-Oświatowego w Czeskim Cieszynie. [NK]

Witold Mańczak, *Polski słownik etymologiczny*, Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 2017, 238 s.

Publikacja stanowi autorską syntezę badań etymologicznych słownictwa języka polskiego. Dobór słów autor przejął ze słownika Wiesława Borysia z 2005 roku, część haseł pomijając, a inne dodając. Ostatecznie *Polski słownik etymologiczny* Witolda Mańczaka liczy blisko 5000 haseł. Innowacją jest spostrzeżenie, że forma słów we wszystkich językach zależy nie tylko od regularnego rozwoju fonetycznego oraz rozwoju analogicznego, ale też od „nieregularnego rozwoju fonetycznego spowodowanego frekwencją” (termin Mańczaka). Artykuły hasłowe zawierają zwięzłe przedstawienie etymologii wybranych wyrazów. Najczęściej jest to przytoczenie zapisu danego hasła słownikowego w języku, z którego słowo pochodzi, wraz z jego pierwotnym znaczeniem oraz powstałymi później derywatami. [WB]

Anna Miszta, *Językowo-kulturowy a tekstowy obraz Ślązaka i Ślązaczki we współczesnych piosenkach śląskich*, Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN, 2016, 278 s.

Przedmiotem badań autorki jest językowy obraz mieszkańców Śląska w muzyce. Autorka zamierza wyznaczyć nowe zjawisko socjolingwistyczne, opierając się na pracach takich badaczy, jak Oskar Kolberg czy Juliusz Roger. W publikacji możemy znaleźć nie tylko genealogie samych Ślązaków i terenów przez nich zamieszkanymi, ale także analizę współczesnej piosenki ludowej, stylizacje gwarowe czy opis środowiska górniczego

i związanego z nim obrazu językowego. Autorka opisuje również najważniejsze wartości, jak rodzina, praca czy religijność. [FK]

Maciej Rak, *Materiały do dziejów polskiej dialektologii i etnologii. Listy Cezarii Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowej, Adama Fischera, Antoniego Kaliny, Izydora Kopernickiego, Kazimierza Nitscha, Seweryna Udzieli, Juliusza Zborowskiego*, Kraków: Księgarnia Akademicka, 2018, 604 s. [Biblioteka „LingVariów”, t. 25].

Autor postawił sobie za cel przedstawienie zależności między dialektologią i etnologią. Korespondencja pozyskana z archiwów w Krakowie, Zakopanem i Wrocławiu, może być traktowana jako źródło do poznania dziejów akademickiej dialektologii i etnologii w Polsce. Publikacja zawiera informacje o pracy, działalności naukowej i organizacyjnej poszczególnych badaczy, a także ich prywatne opinie na temat środowiska, do którego należeli. Listy stanowią również materiał do badania biografii autorów. Korespondencja obejmuje lata 1887–1958. Całość składa się z ośmiu głównych rozdziałów i zawiera: listy Izydora Kopernickiego do Seweryna Udzieli z lat 1887–1891 (17 listów), korespondencję Seweryna Udzieli i Antoniego Kaliny z lat 1897–1904 (16), Adama Fischera i Seweryna Udzieli z lat 1921–1934 (53), listy Juliusza Zborowskiego do Adama Fischera z lat 1922–1943 (47), Cezarii Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowej do Kazimierza Nitscha z lat 1909–1957 (53), do Adama Fischera z lat 1921–1937 (61), do Juliusza Zborowskiego z lat 1931–1939 (22), a także korespondencję Juliusza Zborowskiego i Kazimierza Nitscha z lat 1913–1958 (191). [AK]

Dorota Krystyna Rembiszewska, Janusz Siatkowski, *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie*, Warszawa: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2018, 357 s.

Publikacja przynosi studia wyrazowe z pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego. W pierwszej części książki, zatytułowanej *Z problematyki nawiązań i zapożyczeń na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim*, autorzy poruszają problematykę wewnątrzsłowiańskich kontaktów językowych, skupiając się na analizie krytycznej materiałów zawartych w *Ogólnosłowiańskim atlasie językowym*. Druga część publikacji, zatytułowana *Studia wyrazowe*, zawiera analizy 32 leksemów wraz z ich licznymi derywatami, należącymi do zasobów polszczyzny regionalnej na wschodzie Polski, głównie Lubelszczyzny i Suwalszczyzny. Przedmiotem opisu jest tutaj materiał gwarowy, rozpatrywany w kontekście nawiązań międzyjęzykowych, uzupełniony różnorodnymi kontekstami historycznymi, kulturowymi, literackimi oraz malarskimi. Celem publikacji jest ukazanie, w jaki sposób leksyka wschodniej Słowiańszczyzny funkcjonuje w przestrzeni literackiej oraz artystycznej. [KS]

***Język polski i polonistyka w Europie Wschodniej: przeszłość i współczesność. Praca zbiorowa z okazji dziesięciolecia Katedry Filologii Polskiej Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki*, red. Iryna Bundza, Jerzy Kowalewski, Alla Kravčuk, Ostap Slyvyns'kyj, Kijów: Firma „INKOS”, 2015, 653 s.**

Publikacja składa się z czterech części: pierwsza została poświęcona polonistyce i językowi polskiemu w Europie Wschodniej; część druga dotyczy literatury polskiej na pograniczach oraz komparastyce polsko-ukraińskiej; w trzeciej – podejmuje się temat

edukacji polonistycznej, a w czwartej – kwestie współczesnego języka polskiego, historii języka oraz polsko-słowiańskich kontaktów językowych. [AH]

Marija Zelins'ka, *Komunikatywna kompetencja młodych nosiїв pol'skoji movy zachidnych oblastej Ukrajinny*, Drogobyč: PÓSVIT, 2018, 284 s.

Monografia ma na celu prezentację języka polskiego, jakim posługują się młodzi ludzie zachodnich regionów Ukrainy. W książce zostały wyjaśnione przyczyny odchyień od normy ogólnopolskiej, pojawiające się na różnych poziomach systemu językowego: fonetycznym, leksykalnym, syntaktycznym, semantycznym, frazeologicznym, a nawet błędy należące do sfery etykiety językowej, które mogą mieć wpływ na fortunny przebieg komunikacji językowej w środowisku polskim. Autorka zwraca również uwagę na to, jak błędy językowe Ukraińców wpływają na kompetencję językową rodzimych użytkowników języka. [AH]